

sisäänkäytävä täyttyy lapsista niin, että on aina vähillä välttämättömiä toimittava ulosajo. Abdinoko on niin suuri, että tuntuu se lapsista kuin pätsissä olemiselta. Perjantaina tk. 16 p. oli tilanne kirjistynein, sillä silloin päättyi koulu aika. Linjassa oli yli 500 lasta. Työhakemusten lukumäärä paisui 1,500. Työväilytoimiston johtaja Whitman lausui: "Puolillekaan hakemusten jättäneille ei ole työtä. Vain osa hakijoista otetaan huomioon ensiksi. Toiset täytyvät odottaa, mutta mitäpäis siinä, sillä eihän heillä ole muutakaan tehtävää."

"Kello 8 sanottuna päivänä oli työlavan hakijoita jo noin puolen katurivillä mitalta. Sitten se paisui niin, että sulki katukäytävän, jolloin järjestyspoliisi ajoi lapset koulupäämajan pihalle, jossa he muodostivat kaksi linjaa.

"Lainmukaisesti työluopia voi kouluhallinto antaa vain 14—18 ikäisille. Mutta todennäköisesti työluopia on nykyään hakemassa paljon nuorempia."

Tämä porvarilehden kertomus selväkin selvemmin osoittaa, että suunnaton määrä Clevelandin koulujärjestelmässä olevia lapsia ovat siinä asemassa, että heitä kun koulu päättyy, täytyvät he mennä etsimään työtä. He eivät voi mennä itseään virkistämään raittisiin järviin, järvien rannoille; heidän on mentävä tehtaisiin, noihin kapitalistien hikihelveteihin, jos vain suinkin saavat siihen tilaisuuden. Ja saadakseen tilaisuuden siihen, on heidän ensiksi mentävä ikävystyttävään ja tuskalliseen jonotukseen hankkimaan itselleen työluopia. Tietysti eivät he itse halua sitä, mutta vanhempien köyhyys ja niukat ansiot pakottavat siihen. Ja kapitalistien grotte-myllyt saavat verestä ihmislihaa jauhukseen siitä dollareita. Ah, mikä suunnattu asia kapitalistille! — Eteenpäin.

Oletko tänään muistanut tarjota Toveritar lehteä tuttavallisesi tilattavaksi?

tomasta naisväestöstä, kuten esim. naiset Ekaterinburgissa ovat tehneet.

VIII. Naiset lakituissa.

Venäjän oikeuslaitoksissa myöskin on naisia valamiesten ja tuomarien toimissa. Tämä on hyvin suosittu ammattina erittäinkin itämaisten naisten keskuudessa. He ovat eläneet vuosisatoja kotiorjuudessa, ja heitä yhäkin painaa raskas traditsioiden ja uskonnon ies. Nyt kun Neuvosto-Venäjän lait ovat julistaneet heidät vapain kansalaisiksi, astuvat he uusiin elämän tehtäviin. He ovat alkaneet ottaa käytännöllisesti osaa yhteiskuntaelämään, valiten oikeuslaitokset ensimmäiseksi vapautensa tuoksi. Bashkirian ja Turkestanin naiset ovat jo täyttämässä tuomarin toimia.

IX. Työläisnaiset kouluissa.

Naisten osastot naisten voimien edullisesti käyttämiseksi Neuvostovalian rakentamistyössä valitsee joukon naisia, jotka lähetetään eri kouluihin.

Erikoista painoa pannaan "lasten ja äitien suojelualan" opetukselle. Kansallisen lasten ja äitien suojelutyön johtaja, toveritar Lebedeva on järjestänyt kurssia tällä alalla kyvykkäistä ja on onnistunut edistämään sitä huomattavasti, yhtähyvin kuin punaisten sairaanhoitajattar ja apulaisten opetuksessa.

Naisten osastot lähettävät naisia myöskin erilaisiin puolueen kouluihin, missä he muodostavat 10 % koko op-

Politiittiset naisvangit Suomessa

Saattujen tietojen mukaan on Hämeneilman kuritushuoneessa nykyään 26 "puhtaasti poliittista" naisoveria. Heistä kaksi on luokansodan ajolita; muut ovat "uuden kapinan" tekijöitä.

Itse asiassa on poliittisten naisvankien luku paljon suurempi, sillä sosialidemokraattien tekemän työläisvankien luokittelun perusteella heidät on julistettu rikollisiksi ja pidettiin tavallisten rikosvankien kanssa yhdessä.

Sen jälkeen kuin edelläolevat luvut poliittisista naisvangeista on annettu, on uselta työläisnaisia vangittu ja tuomittu "valtiopetoksesta". Näinpä viime toukokuun 30 p:n vangitsivat ohranikat Tampereella pukutehtaan työntekijättären Hilda Turusen, jota jo useampi kertoja ennenkin oli kuulusteltu Tampereen ohraanassa, mutta aina vapautettu. Tällä kerralla passitettiin toveritar Turunen pääohraanain Helsingin kuulusteltavaksi, jossa nähtävästi hänestä yritettiin tehdä "valtiopetturi".

Saman toukokuun 31 p:n antoi Turun hovioikeus päätöksensä Kuoreveden pitäjän Kersteen kylästä kotolain oleva talollisentytär Maritta Katri Lydia Autiota vastaan nostetussa jutussa, tuomiten Aution avunannosta valtiopetokseen 3 vuodeksi kuritushuoneeseen sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 5 vuodeksi yli vaukeusrangaistuksen. Tiimän, lisäksi tuomittiin Autio korvaamaan jutussa syntyneet valtion kustannukset 1,055 mk. 55 p:llä.

Poliittisten vankien armahduskysymystä on sosialidemokraattinen ryhmä Suomen eduskunnassa ollut ajavanaan. Joka on johtunut pääasiassa siitä äänestäjien pidättämiseksi. Että sen edesotamiset tässä kysymyksessä ovat olleet pelkkää ilvettä, osoittaa mitä selvemmin se seikka, että sen puolesta esitettiin äskettäin vankien poliittisten vankien armahduksesta hallitukselle, joka juuri oli eroamassa. Tiimän johdosta kirjoittaa m. m. Kuopiossa ilmestyvä "Sanantuoja" seuraavasti:

"Sos.-dem. eduskuntaryhmä oli vas-

pillaskunnasta. V. 1920 on naisten osastojen kautta kymmenessä läänissä lähetetty 3,484 naista palkka- sekä maalaisväestöstä puolueen kouluihin.

Sverdlowin yliopistossa joka on huomatuin puolueen koulu — on perustettu erikoinen osasto naisten keskuudessa harjoitettavan työn menetelmien opettamista varten.

X. Kirjallisuus-agitatsioni naisten keskuudessa.

Paitsi näitä kouluja, kokouksia ja muita suullisia agitatsioni-menettelytapoja, pitävät naisten osastot yllä laajaa kirjallisuus-agitatsionia. 74 viikkolehteä julkaisee joka viikko kokonaisen sivun naiskysymyksestä.

Paitsi tätä naisten keskusdepartmentti julkaisee joka viikko bullettiin, jossa ehdotetaan viikon työn ohjelmaa, edustajien nimet, ohjeita, agitatsionin teesit ja tietoja naisten toiminnasta. Naisten keskusdepartmentti myöskin julkaisee kuukausilehteä "Kommunistinainen", jolla on 30,000 tilaajaa.

Naisten keskusdepartmentin erikoinen kirjallisuuskomitea valvoo erikoinen kirjallisuuden painattamista, kuten vihkosten, lentolehtisten j. n. e., joissa käsitellään työläisnaisten liikettä. Viime puolen vuoden aikana naisten keskusdepartmentti julkaisi yli 400,000 vihkosta joissa käsitellään puolueen työtä naisten keskuudessa. Ensimmäisen naisten kansainvälisen kokouksen raportti on myöskin ilmestynyt hiljakkoin. (Jatk.)

ta nyt, kun oli tiedossa hallituksen eroaminen, tehnyt välityksely, jossa tiedustellään mitä hallitus on tehnyt ja mitä aikoo tehdä valtiollisten vankien armahtamiseksi. Tiimän tiedustelu oli ryhmä tehnyt ilmeisesti vain vaalikalastustarkoituksessa, sillä se on tietoinen siitä, että eroavalle hallitukselle tehdystä kyselystä ei ole oleva mitään käytännöllistä hyötyä. Mutta välityksely sos.-dem. vaalisyöttäjä ei ole tehoava, sillä työväestö muistaa, että sos.-dem. eduskuntaryhmä on lyönyt laimin monta tilaisuutta painostaa valtiollisten vankien vapauttamista.

Nyt kysymyksessä olevan välitykselyn johdosta on oikeusministeri ilmoittanut, ettei hän voi varmuudella sanoa, ennättäkö vastata siihen, vedoten ministerihallituksen horjuttavaan asemaan ja siihen, että eduskunnan istuntokausi loppuu näinä päivinä."

Oikeuskanslerin lausunnon mukaan ei "puhtaasti poliittisia" naisvankeja olisi enää Hämeneilman kuritushuoneessa kuin Hilja Päässinen.

Näinä päivinä tapahtuneissa eduskuntavaaleissa ovat Suomen työläiset epäilemättä osanneet arvioida sosialidemokraattisen puolueen petturuuden ja antaa äänensä Suomen Sos. Työväenpuolueelle, joka vilpittömästi tulee ajamaan luokkavankien samoin kuin kaikkien köyhälistöläisten asiaa.

Maailmansodan vaikutus Saksan naisiin

Muun saksalainen toveri, joka pitemmän aikaa oleskeltuaan tässä maassa, palasi kotimaahansa — Saksaan — maailmansodan jälkeen, ilmoittelee sitä suurta muutosta, joka oli tapahtunut saksalaisissa naisissa eritoten maailmansodan vaikutuksesta. Kun tämä kuvaus sellaisenaan on omiaan valaisemaan yleensä työläisnaisen aseman muuttamista viimeisten kolme vuosien aikana sekä osoittamaan selväperäisesti mihin suuntaan kehitys naisen asemassa on kulkemassa, julkaisemme muutamia kohtia tuosta kirjoituksesta:

"Saksan naiset ovat menettäneet toisen puolen entisestä toimeentulostaan. Yksinpä tyypillinen saksalainen perheen emäntäkin, josta alkaisempina vuosina ulkomaalaiset tekivät pilaa hänen rajoitetun nakkopilinsä vuoksi, joka ei ulottunut lapsiin, keittäjiä ja kirkkoa ulomaksi, on muuttunut vaativalemmaksi, tyytymättömämmäksi.

"Tämä sota, kuten aikaisemmatkin sodat, oli mielestä "hommia". Nainen ei ottanut sanottavasti osaa tähän miehen henkiseen harhaan, joka seurauksiltaan oli niin suunnattoman raskas. Kysymystä syyllisyydestä soitaan heiteltäkseen vielä tänä päivänä potkupallon lailla keskenään taistelevien eri puolueiden välillä, mutta naista ei vielä kukaan ole rohjennut syyttää.

"Nainen otti osaa sotaan sikäli kun hän muuttui kansalliseksi tuottavaksi voimaksi, johon miehillä ei ollut aikaa.

"Nainen pani liikkeelle pysähtyneet koneet, hän harjoitteli niiden työkalujen käyttämistä, jotka miehet olivat syrjäin heittäneet. Hän ylläpiti elämää tuhoavaa tuotantoa sillä aikaa kun miehet toimivat kuolemaa ja läivytystä tuottavassa työssään. Suurin joukko astuivat naiset perheen piiristä, joka tähän saakka oli ollut heidän maailmansäilytönsä, mukautuen alitietä ja taivasti kansallisen tuotantoprosessin jättäisi liikkeeseen.

"Hänen tietoisuudessa täytyi sen vuoksi eittämättä tapahtua suuri muutos. Hänen uusi työnsä oli suuripirteisempi, sillä oli ilmeisesti haavahtavissa oleva yhteys toisten töiden kanssa, se avasi näköaloja, jot-

ka ulottuivat laajalle ja jotka hänelle siihen astisessa kotityössään olivat kokonaan suljettuina. Nainen, josta tuli konduktööri katurauhin tai tavarain liihettäjä rautateillä, sai toisellaisen maailman katsomukseksi kuin nainen, joka vain oli synnyttänyt miehelleen lapsia ja keittänyt hänelle ruokaa. Entinen alakäisyys yleisissä kysymyksissä katosi, — sen täytyi kadota — sillä mies oli kaukana, joka oli itsensä sekä vaimonsa puolesta aina niin hyvin ajatellut ja toiminut. Nyt oli jokaisen itsensä ratkaistava, itsensä arvostettava ja itsensä toimittava.

"Ja se sujui erinomaisesti! Entisestä välttämättömyydestä pulpahtivat esille toimituskyyt. Nainen huomasi, että voidaan tehdä suunnattomasti enemmän kuin aavistetaankaan silloin kun ollaan siihen pakotetut. Vasta aivan äskettäin lausui minulle muuan mies välittelunsa siitä, että jos naiset sodan aikana olisivat olleet vähemmän kykeneviä täyttämään ne palkat, jotka miehet jättivät tyhjiksi tuotannossa, ei tuo kurja sota olisi voinut niin pitkälti jatkua, vaan olisi se kiertämättömästi päättynyt paria vuotta ennen.

"Tänään ovat naiset jo kadonneet tavara-asemiltaan ja ruutasulattimolista, he eivät enää suorita tätä työtä, jota mies suuremman ihmisvoimiansa vuoksi on sovelnampaa suorittamaan. Sodan aiheuttama erikoistilanne on ohi. Mutta naisen henkinen muutos ei sen kautta voinutkaan jäljettömiin kadota. Hänen kehitykselleen ei sota merkinnyt tappiota, päinvastoin hän kokonaan valmistumattomana kesti loistavasti koeksena.

"Sen kautta naiset kumosivat niiden "nerokkaiden" viisaustieteilijäin ja tiedemiesten väitteet, joiden tarkoituksena on ollut menneiden aikojen talsistytämiseen ja orjuuttamiseen vetoamalla osoittaa naisen almittaisuuden luonnon säädöksenä. Rauhnan solmiaminen on saattanut naiset myöskin yhä kirjistyneempiin taisteluun olemassa olostaan. Yhä kirjistuvat talouspoliittiset olosuhteet edellyttävät yhä laajempaa naisten ansiotyötä. Ennen mainitsin menoaan on hänen pidettävä huoli toimeentulostaan niin varhain kuin suinkin, ja jos hän menee naimisiin, täytyy hänen sitenkin hankkia lisää tuloja. Mutta tehtaalaismaisen, myyjättärien ja muiden palkkatyöläisnaisen alkaisemmin harjoitetulle riistännille on asetettu vakava este sen kautta, että naiset järjestäytyvät nykyään samoin kuin miehetkin. He taistelevat menestyksellisesti naisen työn ylimääräistä riiston vastaan, vaantien samasta työstä saman palkan kuin miehetkin. Saksan palkkatyöläisnainen on vihdoinkin tullut luokkatietoiseksi, hän rientää järjestöihin. Yleissaksalaisessa ammattiliitossa olisi viime vuosina tapahtunut huomattava jäsenten väheneminen. Jollei naiset olisi siihen liittynyt.

"Naisten voimasuhdetta Saksan ammattiliitoissa osoittavat seuraavat numerot:

Jäsenhaku:	Naisjäseniä:
Vaatturien liitto	77,000
Hattureiden liitto	16,000
Tuokkityöläisten liitto	5,500
Konttorityöläisten liitto	154,000
Tehtaastyöläisten liitto	174,000

"Kuljetustyöläistenkin liittoon kuuluu 79,000 naisjäsentä. Järjestettyjen naisten lukumäärä kasvaa viikko viikolta. On hauskaa kuunnella nykyään